

บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสหบาลข้าว
หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

นางสาว กรรณิการ์ โอมุณเ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN ๙๗๔-๕๖๑-๗๕๐-๔

015188

T 1 ๙ ๕ ๐ ๐ ๗ ๐ ๐

THE ROLE OF MONK ON LOCAL DEVELOPMENT : A CASE STUDY OF RICE BANK
PROJECT IN MOO BAN TA SAWANG, AMPHOE MUANG CHANGWAT SURIN

Miss Kanikar Omune

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-561-750-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการ
สหบาลข้าว หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์

โดย

นางสาว กรรณิการ์ โอมูลเณ

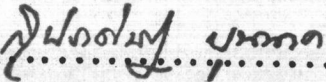
ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

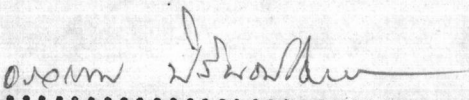
อาจารย์ที่ปรึกษา

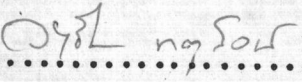
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาคี บุญลือ

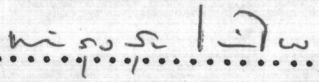
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

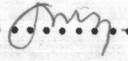
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ พูนภาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรรณ ปิ์สันธนโอาวาท)

..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ บำรุงสุข สีหอำไพ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาคี บุญลือ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการ
สหบาลข้าว หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ชื่อนิสิต นางสาวกรรณิการ์ โอมุฒ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญลือ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

ปีการศึกษา ๒๕๒๕

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยศึกษาพระสงฆ์ในแง่ที่เป็น
สื่อบุคคลประเภทหนึ่ง ซึ่งมีความสามารถและคุณค่า ในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างดียิ่ง ทั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะ
กรณีโครงการสหบาลข้าว หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

วัตถุประสงค์ในการวิจัยมี ๓ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ในตัวพระสงฆ์ คือ
ความน่าไว้วางใจ ความสามารถ และความกระตือรือร้น ที่ทำให้ประชาชนในเขตหมู่บ้านท่าสว่าง
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เกิดการยอมรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว ๒) เพื่อ
ศึกษาพฤติกรรมในการสื่อสารระหว่างบุคคลระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนที่ทำให้ประชาชนเกิดการยอมรับ
การเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว ๓) เพื่อทราบถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาท้องถิ่น
ในเขตหมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดครั้งสุดท้ายครั้งเดียว ประชากรที่ใช้ในการ
ศึกษาจำนวน ๑๖๒ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่มคือ หญิงหรือชายที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขตหมู่บ้านท่าสว่าง
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่ยอมรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าวจำนวน ๘๗ คน
และผู้ที่ยังไม่ยอมรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการจำนวน ๖๕ คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
จากแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานด้วยการ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเดี่ยวระหว่าง
ตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ เพื่อ
ศึกษาลำดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการยอมรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว

ผลการวิจัยพบว่า

- ๑. ความน่าไว้วางใจในตัวพระสงฆ์ คือ ความจริงใจ ความเสียสละและความเมตตากรุณา มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว
- ๒. ความสามารถในตัวพระสงฆ์คือ ความรู้ความชำนาญ และความมีสติปัญญา มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว
- ๓. ความกระตือรือร้นในตัวพระสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว
- ๔. การสื่อสารระหว่างบุคคลระหว่างพระสงฆ์และประชาชนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว
- ๕. ทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคลในตัวพระสงฆ์ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว
- ๖. ความบ่อยครั้งในการสื่อสารระหว่างบุคคลของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว

นอกจากนั้นจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ความน่าไว้วางใจในตัวพระสงฆ์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการ เข้าร่วม เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าวได้มากที่สุด รองลงมาเป็นตัวแปรเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล และความกระตือรือร้นในตัวพระสงฆ์ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก ๓ ตัว คือ ทักษะในการสื่อสารในตัวพระสงฆ์ ความบ่อยครั้งในการสื่อสารของประชาชน และความสามารถในตัวพระสงฆ์ พบว่า ตัวแปรแต่ละตัวนี้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับการ เข้าร่วมการ เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าวน้อย จึงไม่ถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจยอมรับการ เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าว

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้อาจกล่าวได้ว่า พระสงฆ์ (พระอธิการนาน สุทสสีโล) เป็นสื่อบุคคล ซึ่งสามารถ เป็นผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพราะในทัศนะของประชาชนในเขตหมู่บ้านท่าสว่าง มีความเห็นว่า พระสงฆ์นอกจากจะเป็นแหล่งสารที่มีความน่าเชื่อถือสูงแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานช่วยเหลือประชาชน และ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำแนวความคิดเกี่ยวกับ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ไปใช้ประโยชน์แก่หน่วยงานพัฒนาของรัฐหรือเอกชนในการส่งเสริมพระสงฆ์ให้ เป็นผู้นำความคิด และมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ทั้งนี้เพราะพระสงฆ์เป็นทรัพยากรซึ่งหาความีได้และทรงคุณค่า ในการพัฒนาแต่หาได้ง่ายในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นสื่อบุคคลซึ่งมีประสิทธิภาพสูงในการติดต่อสื่อสาร กับประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

Thesis Title The Role of Monk on Local Development : A Case
Study of Rice Bank Project in Moo Ban Ta Sawang,
Amphoe Muang Changwat Surin

Name Miss Kanikar Omune

Thesis Advisor Assistant Professor Tanawadee Boonlue, Ph.D.

Department Public Relations

Academic Year 1982

ABSTRACT

This Study deals with the role of monk on local development: a case study of the rice bank project in Moo Ban Ta Sawang, Amphoe Muang Changwat Surin. It considers that monk is a personal medium which can be an opinion leader for local development.

Three purposes of this study are 1) to study internal factors of monk, trustworthiness; working ability, and activeness which had a persuasive effect in drawing people in Moo Ban Ta Sawang to become member of the rice bank project 2) to study the interpersonal communication behaviour between people and monk which encouraged the people to become member of the rice bank project 3) to study the role of monk on local development in Moo Ban Ta Sawang.

The research design was one-shot descriptive study. The population of 162 family leaders consisted of 97 members and 65 non-members of the rice bank project in Moo Ban Ta Sawang were interviewed with structured questionnaires. Pearson's Product Moment Correlation Coefficient was used to test the hypotheses. Multiple Regression Analysis was used to rank

the importance of all influencing factors on the decision to join rice bank project.

In the Data Analysis, it was found that:

1. Trustworthiness; sincerity; self-sacrifice and mercifulness were found to be significant in relation with persuading people to become member of the rice bank project.

2. Ability; expertness; and intelligence were found to relate significantly in drawing membership to the rice bank project.

3. Activeness was found to be a significant factor in persuading people to become member of the rice bank project.

4. Interpersonal Communication between monk and people was found significant in persuading people to become member of the rice bank project.

5. Communication Skill was found to be significant in relation with drawing people to become member of the rice bank project.

6. Frequency of Communication was found to relate significantly with persuading people to become member of the rice bank project.

Finally, using Multiple Regression Analysis made it clear that trustworthiness was the most influential factor supporting the decision to join the rice bank project. The second and third influencing factors were Interpersonal Communication and Activeness. The other three factors: 1) Communication Skill 2) Frequency of Communication and 3) Working ability had no direct influence on becoming member of the rice bank project.

This study proved that monk was an effective personal medium used for the local development. This finding can encourage the private or government organization to support monks to be opinion leaders and have local development role.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษามาโดยตลอด ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ศาสตราจารย์บำรุงสุข สีหอำไพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ ปิลันธน์โอวาท ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านพระอธิการนาน สุทนต์สิโล และเจ้าหน้าที่จากคณะกรรมการศาสนา เพื่อการพัฒนา ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลเกี่ยวกับโครงการสหบาลข้าว ตลอดจนได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นและอำนวยความสะดวกทุกประการในการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณชาวบ้านในเขตหมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

นอกจากนี้ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อพระอาจารย์หลายท่านจากมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ที่ได้สละเวลารุณาให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมในการพัฒนา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ได้ให้กำลังใจ คำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ คือ คุณพัชณี เขยจรรยา คุณสุนนา นาคพงศ์ คุณรุจิรรัตน์ ขุทองรัตน์ คุณดวงใจ จตุรภัทร์ คุณธิตาดาว ภัคดี คุณธนพล โล่ห์สุวรรณ คุณดวงทิพย์ วรพันธ์และเพื่อนคนอื่น ๆ ที่ไม่อาจกล่าวนามทั้งหมดได้ในที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	ท
บทที่	
๑ บทนำ	๑
๒ ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๓
๓ ระเบียบวิธีวิจัย	๔๒
๔ ผลการวิจัย	๔๘
๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๗๑
บรรณานุกรม	๘๒
ภาคผนวก	๘๘
ประวัติ	๑๐๙

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามเพศ	๔๔
๒ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามอายุ	๔๕
๓ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา	๕๐
๔ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามอาชีพหลัก	๕๑
๕ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามจำนวนที่นาที่ใช้ประกอบอาชีพ ..	๕๒
๖ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามลักษณะการครอบครองที่นา ...	๕๓
๗ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามจำนวนที่นาที่เป็นเจ้าของเอง ..	๕๔
๘ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามจำนวนที่นาที่เช่าทั้งหมด	๕๕
๙ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามจำนวนรายได้เฉลี่ยต่อ เดือน ...	๕๖
๑๐ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามลักษณะการรับทราบโครงการ สหบาลข้าว	๕๗
๑๑ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามทัศนคติที่มีต่อ โครงการสหบาลข้าว ..	๕๗
๑๒ แสดงจำนวนร้อยละของประชากรที่ศึกษาจำแนกตามสภาพการ เป็นสมาชิก	๕๘
๑๓ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความน่าไว้วางใจของพระสงฆ์กับการ เป็นสมาชิก	๕๘
๑๓.๑ แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความน่าไว้วางใจกับการ เป็นสมาชิก	๖๐
๑๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของพระสงฆ์กับการ เป็นสมาชิก ...๐	๖๑
๑๔.๑ แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถกับการ เป็นสมาชิก	๖๒
๑๕ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความกระตือรือร้นของพระสงฆ์กับการ เป็นสมาชิก	๖๓
๑๕.๑ แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความกระตือรือร้นกับการ เป็นสมาชิก	๖๔
๑๖ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับการ เป็นสมาชิก	๖๕
๑๖.๑ แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับการ เป็น สมาชิก	๖๖
๑๗ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคลของพระสงฆ์กับการ เป็นสมาชิก	๖๗

ตาราง

หน้า

๑๗.๑ แสดงคำสัมประสิทธิ์สัมพันธระหว่างทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคลของพระสงฆ์
กับการเป็นสมาชิก ๘๘

๑๘ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้งในการสื่อสารของประชาชนกับการเป็น
สมาชิก ๖๙

๑๘.๑ แสดงคำสัมประสิทธิ์สัมพันธระหว่างความบ่อยครั้งในการสื่อสารของประชาชนกับ
การเป็นสมาชิก..... ๗๐

๑๙ แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้การยอมรับหรือไม่ยอมรับการ เข้าร่วม
เป็นสมาชิกโครงการสหบาลข้าวเป็น เกณฑ์ ๗๑

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

- ๑ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม..... ๔๓